

gemeente
Het Hogeland

Startnotitie Grondstoffenbeleid

Inhoudsopgave

1. Inleiding en afbakening	3
1.1. Landelijke doelstelling	3
1.2. Positie gemeentelijk afvalbeleid	3
1.3. Leeswijzer	3
2. De Beleidskaders	4
2.1. Europees beleid	4
2.2. Nederlands afvalbeleid	4
2.2.1. Wet Milieubeheer	4
2.2.2. Landelijk Afvalbeheerplan	5
2.2.3. Wet Ahri	5
2.3. Recente ontwikkelingen in Nederland	5
2.3.1. VANG-HHA	5
2.3.2. Producentenverantwoordelijkheid	5
2.3.2.1. Verpakkingenakkoord	5
2.3.2.2. Elektrische en elektronische apparaten	6
3. Kaders Het Hogeland	7
3.1. Coalitieakkoord	7
3.2. Doelstellingen gemeentelijk afvalbeleid	7
3.2.1. Bereik	8
3.3. Stand van zaken BMWG gemeenten	8
3.3.1. Huidige afvalbeleid	8
3.3.2. Afvalstoffenheffing	9
3.4. Naar nieuw grondstoffenbeleid Het Hogeland	10
3.4.1. Fasering	11
3.4.2. Raadsinformatie	11
3.4.3. Bewonersinformatie	11
3.4.4. Besluitvorming	12
3.4.5. Globale planning	13

1. Inleiding en afbakening

Per 1 januari 2019 is de gemeente Het Hogeland ontstaan uit de gemeente Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond. De vier gemeenten werkten al geruime tijd in meer of mindere mate samen, maar het grondstoffenbeleid en de organisatie van afvalinzameling van de vier gemeenten verschilt aanzienlijk. Dit betekent dat het bestaande beleid samengevoegd moet worden naar een eenduidig beleid waarbij ook een doorkijk naar de toekomst nodig is gezien de landelijke doelstellingen.

Doel van deze startnotitie is inzicht te geven in het huidige afvalbeleid en de te nemen stappen die nodig zijn om te komen tot een nieuw grondstoffenbeleid.

Het Hogeland is een gemeente waar duurzaamheid hoog in het vaandel staat. In de gemeente is er behoefte aan een duidelijk kader voor het grondstoffenbeleid waarin te behalen duurzaamheidsdoelstellingen voor de komende jaren worden verwoord. Deze startnotitie schetst deze kaders.

Na het vaststellen van deze startnotitie zullen een drietal scenario's worden samengesteld die een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de gemeentelijke doelstelling voor het grondstoffenbeleid. De scenario's zullen worden doorgerekend op zowel financiële gevolgen, de gevolgen voor de service naar de inwoners als de gevolgen voor het behalen van de milieudoelstelling. Het uiteindelijke doel van dit project is het vaststellen van een beleidsplan voor het grondstoffenbeleid.

1.1 Landelijke doelstelling

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu hanteert sinds eind 2014 een aangescherpte doelstelling voor het huishoudelijk afval: het ministerie streeft in 2020 een afvalscheidingspercentage van 75% na. Dit komt neer op maximaal 100 kilo restafval (grof + fijn) per inwoner per jaar. Om dit te realiseren zijn verdergaande maatregelen nodig dan alleen optimalisatie van de huidige inzamelsystematiek en het intensiveren van de afvalcommunicatie.

1.2 Positie gemeentelijk afvalbeleid

De gemeente wordt in haar grondstoffenbeleid gestuurd door de Europese en Nederlandse wet- en regelgeving hieromtrent. In deze startnotitie zal daarom het wettelijk kader en het huidige gemeentelijk afvalbeleid worden geschetst. Uit de resultaten van het huidige gemeentelijk grondstoffenbeleid wordt inzichtelijker hoe de gemeente ten opzichte van andere gelijkwaardige gemeenten en het landelijk grondstoffenbeleid scoort op kosten, milieu en serviceverlening.

1.3 Leeswijzer

In deze startnotitie treft u als eerste de kaders aan die gelden voor het maken van afvalbeleid. Vanuit de Europese en landelijke regelgeving ontstaat het kader voor gemeenten om afvalbeleid vorm te geven. Het beleid dat Het Hogeland kan en wil maken staat dus niet op zichzelf.

Vervolgens treft u in deze notitie de huidige stand van zaken. Dat wil zeggen: hoe is op dit moment de afvalinzameling in de voormalige gemeenten die Het Hogeland vormen georganiseerd en welke resultaten worden daarmee bereikt.

Vervolgens is beschreven hoe de totstandkoming van het nieuwe beleid zal plaatsvinden. Daarbij is aandacht voor zowel de rol van het college en de raad maar net zo belangrijk de rol van de inwoners van Het Hogeland. Grondstoffenbeleid wordt immers niet achter een bureau gemaakt, maar samen met de inwoners die de verandering zullen moeten uitvoeren. Daarna treft u een schematische planning van het geheel aan.

2. De beleidskaders

In dit hoofdstuk worden de wettelijke kaders beschreven waarbinnen de inzameling van het huishoudelijk afval in de gemeente Het Hogeland moet plaatsvinden. Er wordt binnen het wettelijke kader onderscheid gemaakt tussen Europese en nationale wetgeving, die beiden de ruimte bepalen waarbinnen gemeenten hun grondstoffenbeleid dienen in te vullen.

2.1 Europees beleid

Het Nederlandse afvalbeleid wordt in belangrijke mate bepaald door het Europese afvalbeleid. De belangrijkste Europese richtlijn op het gebied van afval is de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (2008/98/EG). In deze richtlijn wordt het Europese raamwerk weergegeven voor het beheer van afvalstoffen en wordt aandacht besteed aan preventie en hergebruik. De volgende punten in de Europese wetgeving zijn van belang voor gemeenten:

- De richtlijn verplicht lidstaten passende maatregelen te nemen ter bevordering van in de eerste plaats preventie of vermindering van productie en schadelijkheid van afvalstoffen door recycling, hergebruik of het gebruik van afvalstoffen als energiebron. Afvalverbranding die energie oplevert wordt in de nieuwe kaderrichtlijn aangemerkt als een vorm van hergebruik (in plaats van verwijdering).
- De lidstaten moeten ervoor zorgen dat iedereen zijn afvalstoffen aan een particuliere of openbare ophaaldienst, of aan een afvalverwijderingsonderneming overdraagt, ofwel zelf zorgt voor verwijdering.
- De richtlijn bevat doelstellingen met betrekking tot hergebruik en recycling: tegen 2020 dient 50% van al het papier, metaal, glas en soortgelijke items afkomstig van huishoudelijk afval te worden gerecycled. Op het ogenblik bedraagt de Europese doelstelling 27%.
- Relatief nieuw in het Europese afvalstoffenbeleid is de toepassing van het principe van producentenverantwoordelijkheid: producenten of importeurs worden daarmee (mede) verantwoordelijk gesteld voor het afvalbeheer van producten die door hen op de markt zijn gebracht, zoals bijvoorbeeld kunststof verpakkingen en elektrische en elektronische apparaten.

Deze Europese regelgeving wordt vervolgens door de Rijksoverheid vertaald naar Nederlands beleid.

2.2 Nederlands afvalbeleid

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Het Hogeland heeft de plicht het huishoudelijk afval bij of nabij elk perceel in te zamelen. Daarnaast zijn zij verplicht een aantal afvalstromen, zoals GFT, papier en karton, glas, textiel, klein chemisch afval, elektr(on)ische apparaten en asbesthoudend afval, gescheiden in te zamelen. Kunststof verpakkingsafval is enkele jaren geleden toegevoegd aan deze lijst van apart in te zamelen afvalstromen. Voor grof huishoudelijk afval geldt een plicht tot inzameling bij elk perceel zonder minimale frequentie (op afroep) en de plicht om een brengvoorziening beschikbaar te stellen. Al deze verplichtingen zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm).

2.2.1 Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer is de belangrijkste milieuwet. Hoofdstuk 10 van de Wet gaat over afvalstoffen. Het Rijk heeft een centrale rol gekregen in het afvalbeheer. De taken van provincies en gemeenten richten zich met name op preventie, afvalscheiding, vergunningverlening en handhaving. Gemeenten hebben daarnaast een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval. In de Wet milieubeheer is de voorkeursvolgorde voor preventie en beheer van afvalstoffen (preventie – hergebruik – verbranden – storten) vastgelegd. De Wet milieubeheer en diverse internationale richtlijnen verplichten Nederland

om één of meerdere afvalbeheerplannen op te stellen. Dit is in Nederland het Landelijk Afvalbeheerplan.

2.2.2 Landelijk Afvalbeheerplan

Hoe we in Nederland met ons afval omgaan is vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). LAP3, het derde Landelijk Afvalbeheerplan, heeft een looptijd van 2017 tot en met 2029. Overheden zijn wettelijk verplicht om bij al hun besluiten die het afvalbeheer raken, rekening te houden met het LAP. In LAP3 is de verwachting vastgelegd dat de hoeveelheid restafval zal afnemen tot gemiddeld 30 kg/inwoner in 2025.

De Rijksoverheid heeft in het programma 'Nederland Circulair in 2050' uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. LAP3 vervult een functie als instrument bij de transitie naar een circulaire economie. Het LAP bestaat uit een algemeen beleidskader en uit sectorplannen waarin het beleid is uitgewerkt voor verschillende afvalstromen.

Gemeenten zijn verplicht om een afvalstoffenverordening op te stellen waarin het afvalbeleid vorm krijgt.

2.2.3 Wet Arhi (Algemene regels herindeling)

Een belangrijk kader wordt aangegeven door de Wet Arhi wanneer het gaat om de samenvoeging van het beleid. Deze wet regelt hoe omgegaan dient te worden met overgangssituaties bij het ontstaan van een nieuwe gemeente door een herindeling. Belangrijk is dat voor de samenvoeging oftewel het vormen van nieuw grondstoffenbeleid de gemeente een periode van twee jaar heeft. Dit wil zeggen dat uiterlijk op 1 januari 2021 het nieuwe grondstoffenbeleid van toepassing moet zijn.

2.3 Recente ontwikkelingen in Nederland

2.3.1 VANG-HHA¹

Om de doelen van het programma 'Nederland Circulair in 2050' te halen, moet het huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om te komen tot 75% afvalscheiding (100 kg per persoon per jaar) in 2020 in 2025 is de doelstelling 30 kilo per persoon per jaar en om uiteindelijk richting 100% te gaan in 2050. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit 4 actielijnen met daaronder een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet. Zowel preventie, als afvalscheiding en recycling krijgen de aandacht. Een logisch gevolg van dit beleid is dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval dat verwerkt wordt in verbrandingsinstallaties sterk zal gaan afnemen de komende jaren.

2.3.2 Producentenverantwoordelijkheden

Producentenverantwoordelijkheid heeft, aanvullend op de inzamelplicht van gemeenten, invloed op terugnameplicht van producten in het eindstadium van een product. Daardoor hebben producenten ook invloed op de invulling van het gemeentelijk beleid, met name ten aanzien van de inzameling van deze producten. De belangrijkste afspraken zijn die rondom verpakkingsmaterialen en elektrische apparaten. Het bedrijfsleven financiert de inzameling hiervan.

2.3.2.1 Verpakkingenakkoord

In de raamovereenkomst Verpakkingen II (looptijd 2013-2022) staan belangrijke afspraken over de inzameling en het hergebruik van verpakkingsmaterialen en de aanpak van

¹ VANG-HHA staat voor: Van Afval Naar Grondstof, huishoudelijk afval. Dit is het uitvoeringsprogramma van het overheidsbeleid op het gebied van afvalpreventie en stimulering van de circulaire economie. Zie <http://www.vang-hha.nl/>

zwerfafval. Het verpakkende bedrijfsleven heeft de verantwoordelijkheid voor het ontwerp en de productie van verpakkingen, alsook voor het halen van de recycling doelstellingen voor deze verpakkingen.

De gemeenten hebben vanaf 2015 de regie over de inzameling en verwerking voor de verpakkingen gekregen. Het verpakkende bedrijfsleven, vertegenwoordigd door het Afvalfonds Verpakkingen, vergoedt de kosten die gemeenten hiervoor maken. In 2017 heeft een tussenevaluatie van de raamovereenkomst plaatsgevonden. De belangrijkste resultaten zijn: de vergoedingen voor de periode 2018 t/m 2022 voor kunststof verpakkingen en drankenkartons worden na 1 juli 2018 bekend gemaakt. In de resterende periode van de looptijd van de overeenkomst zal het verpakkende bedrijfsleven meer moeten inzetten op de recyclebaarheid en duurzaamheid van de verpakkingen. Ook zal er meer gedaan moeten worden om de marktvraag voor recycling van kunststoffen te stimuleren. De Europese doelstellingen worden wel gehaald, maar de nationale doelstelling van 90% hergebruik nog niet.

2.3.2.2 Elektrische en elektronische apparaten

De “Regeling voor afgedankte elektronica en elektrische apparatuur” (AEEA) stimuleert hergebruik, recycling en nuttige toepassing van AEEA. Winkels met een verkoopoppervlakte van meer dan 400 m² moeten een inzamelpunt hebben voor kleine elektronica. Ook moeten producenten en importeurs in het kader van producentenverantwoordelijkheid meer AEEA innemen. Nu is dat nog minimaal 12 kg/inwoner, maar dit wordt 17 kg/inwoner in 2019. De producenten hebben zich daarvoor aangesloten bij WeCycle of WEEENL. Deze private organisaties hebben een wettelijk opgelegde taak van producentenverantwoordelijkheid die zij moeten uitvoeren, ze gaan daarvoor ook overeenkomsten voor inzameling aan met gemeenten en scholen en dergelijke.

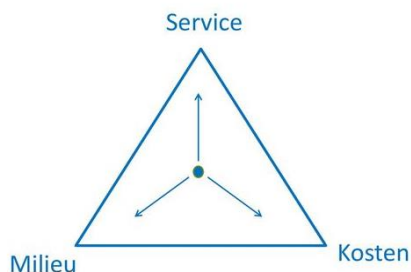
3. Kaders Het Hogeland

3.1 Coalitieakkoord

Het coalitieakkoord (2019 – 2022) van Het Hogeland is een belangrijk kader. In het akkoord staat:

“We gaan steeds meer naar een circulaire economie. De principes hiervan onderschrijven we en daaraan willen we concreet uitvoering geven. We komen met een nieuw grondstoffenbeleid en één systeem voor de afvalinzameling en verrekening. We willen bijdragen aan de bewustwording van onze inwoners en ondernemers. De landelijke doelstelling in het terugdringen van het aantal kilo’s restafval per huishouden zijn ook voor ons het uitgangspunt. We zoeken naar een optimale balans tussen het aanmoedigen van afvalscheiding en het beheersen van kosten.”

Het akkoord gaat uit van de VANG doelstellingen als het gaat om de resultaten van afvalscheiding en sluit aan bij de afvaldriehoek.

Figuur 1 De afvaldriehoek

3.2 Doelstellingen gemeentelijk afvalbeleid

Een praktisch kader voor het afval- en grondstoffenbeleid is de afvaldriehoek. De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: milieu, kosten en service (dienstverlening).

Service (Dienstverlening) wordt bepaald door de mogelijkheden die inwoners hebben om zich van hun afval te ontdoen. Hierbij is relevant welke afvalfracties aan huis worden opgehaald en met welke frequentie, en hoeveel wijkcontainers voor glas, textiel, etc. in de buurt aanwezig zijn.

De beoordeling op het aspect Milieu gebeurt door te kijken naar de preventie van afval, hoeveel afval er vrij komt in de gemeente, en hoeveel hiervan gescheiden wordt ingezameld. Dit vormt het ‘scheidingspercentage’. Gescheiden afval, zoals papier, glas en kunststoffen, kunnen worden gerecycled. Ongescheiden afval (restafval en grof huishoudelijk restafval) wordt niet gerecycled, maar verbrand.

Kosten worden gemaakt voor het inzamelen van het afval. Sommige soorten afval hebben een negatieve waarde, zoals ongescheiden restafval. Andere soorten afval hebben een positieve waarde omdat ze gerecycled kunnen worden zoals papier, kunststoffen en textiel.

Tussen deze drie aspecten zal een balans moeten worden gevonden. Als ingezet wordt op zo laag mogelijke kosten, kan dit betekenen dat de service naar inwoners lager wordt, of dat er minder afval gescheiden kan worden. Omgekeerd kan bijvoorbeeld een verhoging van de

service een stijging van de afvalscheiding veroorzaken. De aspecten in de afvaldriehoek zijn derhalve onderling samenhangend.

In het landelijke VANG programma zijn een aantal tussendoelen gesteld. De eerste tussendoelstelling is 100 kg restafval per persoon per jaar in 2020. De harmonisatie van de afvalinzameling gaat in per 1 januari 2021 (of zoveel eerder indien mogelijk) daarom is het doel van 2020 niet realistisch.

Voor het bepalen van de gemeentelijke doelstelling voor het afvalbeleid, kan de landelijke doelstelling van maximaal 30 kilo restafval (fijn + grof) per inwoner per jaar per 2025 als uitgangspunt gelden.

3.2.1 Bereik

Dit project gaat uitsluitend over het huishoudelijk afval. Voor huishoudens gaat het om alle verschillende afval- en grondstof stromen zoals gft, glas, oud papier en karton, luiers, restafval, textiel etc. De grofvuilinzameling en het acceptatiebeleid op de milieustraten maken deel uit van dit project. Alleen het aantal milieustraten en de exacte locaties maken geen deel uit van dit project vanwege de ruimtelijke implicatie. Hier wordt separaat onderzoek naar gedaan.

3.3 Stand van zaken BMW gemeenten

In onderstaand overzicht is de afvalstoffenheffing per voormalige gemeente aangegeven. Er is een onderverdeling gemaakt aan de hand van de drie aspecten in de afvaldriehoek. De afvalstoffenheffing is niet gelijk aan de kosten voor afvalbeheer. In elke gemeente worden kosten gemaakt voor de inzameling van afval en voor de verwerking daarvan. Sommige grondstofstromen hebben een positieve waarde, ze leveren dus geld op. Deze kosten en opbrengsten zijn niet voor elke gemeente gelijk. Elke gemeente heeft een eigen contract met inzameling en verwerking, met eigen prijzen.

3.3.1 Huidige afvalbeleid

Het beschrijven van de huidige situatie met betrekking tot de afvalinzameling is om verschillende redenen van belang:

- het legt vast wat de huidige gang van zaken is;
- het vormt de basis voor de evaluatie van de huidige inzamelmethode en de huidige inzamelresultaten;
- het maakt inzichtelijk waar mogelijkheden liggen om het afvalbeleid en de afvalinzameling te optimaliseren.

Onderstaand een beknopt overzicht van de belangrijkste zaken.

Kerngegevens 2018

	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond	Het Hogeland
Stedelijkheidsklasse	5	5	5	5	5
Hoogbouwklasse	E	E	E	E	E
Aantal inwoners	10.477	10.073	13.578	15.605	47.813*
Aantal aansluitingen	4.391	4.657	5.847	7.148	22.043

- Stedelijkheidsklasse is op basis van de omgevingsadressendichtheid (minder dan 500 adressen per km²)
- Hoogbouwklasse is het percentage hoogbouwwooningen. Klasse E is 0 tot 5% hoogbouwwooningen
- Het inwoneraantal van Het Hogeland is geen optelling van de oude vier gemeenten, ivm gedeeltelijk andere herindeling

Een belangrijk verschil is inzamelsystematiek voor de verschillende fracties. Onderstaand een overzicht op hoofdlijnen voor enkele belangrijke afvalstromen die aan huis ingezameld worden. Vanwege het zeer lage percentage hoogbouw is de inzameling daarbij niet in beeld gebracht.

3.3.2 Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Een gemeente kan er echter voor kiezen om minder dan 100% van de kosten te dekken uit de afvalstoffenheffing. Zo is er in de (voormalige) gemeente Eemsmond destijds voor gekozen de afvalstoffenheffing niet kostendekkend te laten zijn.

Service	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond
Restafval	Minicontainer	Minicontainer	Minicontainer	Minicontainer
	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken
GFT	Minicontainer	Minicontainer	Minicontainer	Minicontainer
	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken	1 * per 2 weken
Oud Papier en Karton	Los aan huis en brengen	Los aan huis en brengen	Los aan huis en brengen	Los aan huis en brengen

Afvalstoffenheffing	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond
Basistarief afvalstoffenheffing per jaar				
Eenpersoons	€ 224,16	€ 130,68	€ 120,00	€ 250,00
Meerpersoons	€ 224,16	€ 130,68	€ 120,00	€ 322,00
Variabel tarief restafvalcontainer	vastrecht	Per aanbidding	Per aanbidding + per kilo	vastrecht
240 liter	€ -	€ 4,36	€ 1,00	€ -
140 liter	€ -	€ 2,80	€ 1,00	€ -
Per kilo	€ -	€ -	€ 0,20	€ -
Variabel tarief GFT container	vastrecht	Per aanbidding	Per aanbidding + per kilo	vastrecht
240 liter	€ -	€ 3,41	€ 1,00	€ -
140 liter	€ -	€ 2,17	€ 1,00	€ -
Per kilo	€ -	€ -	€ 0,04	€ -

Milieu	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond
Kg per persoon per jaar				
Restafval	235	220	143	259
GFT	122	89	111	184
Oud papier en karton	62	76	73	68

De grootste verschillen zijn te zien in de manier waarop huishoudens in de 4 voormalige gemeente moeten betalen voor de afvalinzameling. In Bedum en Eemsum is sprake van een tarief wat alleen onderscheid maakt op basis van gezinssamenstelling (een of meerpersoonshuishoudens). In De Marne is sprake van diftar waarbij afgerekend werd op basis van het aanbieden van de minicontainer. In Winsum is sprake van diftar+, hierbij wordt afgerekend op basis van het aantal aanbiedingen en op basis van de aangeboden kilo's afval.

3.4 Naar nieuw grondstoffenbeleid Het Hogeland

Vanwege de grote verschillen in het afvalbeleid van de vier voormalige gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsum, is er een projectteam gestart voor het opstellen van nieuw grondstoffenbeleid voor de gemeente Het Hogeland. Een goede projectorganisatie is van groot belang voor het laten slagen van een project. Onderstaand een overzicht van het projectteam.

Naam	Rol	Verantwoordelijkheid
Stientje Pol	Projectleider	Algemeen verantwoordelijk en aanspreekpunt
Piet Burgering	Projectadviseur	Extern adviseur en aanspreekpunt voor het project
Simone Klein	Adviseur communicatie	Intern adviseur op strategisch niveau over participatie- en communicatietraject
Harry Drevel	Adviseur financiën	Verantwoordelijk voor doorrekening scenario's
Jacob Klaas Star	Projectadviseur	Intern adviseur op strategisch niveau
Corrie Smits	Lid projectteam namens buitendienst	
Alexandra Das	Lid projectteam namens Winsum	
Arjen Wolfram	Lid projectteam namens Eemsum	
Elgrit Werkman	Lid projectteam namens Bedum	
Karlieke Holtz	Lid projectteam voor de circulaire economie	
Harry van Dam	Lid projectteam als afvalcoach	
Henk de Weerd	Projectondersteuner	
Interne adviseurs (maken geen deel uit van het projectteam)		
Michiel van Bolhuis	Adviseur juridische zaken	
Gea Tanja	Adviseur inkoop	
Hilda Pilon	Adviseur HRM	
Dinand van Laar	Adviseur Werkmaatschappij Ability	
Andrew Piso	Strategisch adviseur	

Samen met de raad, het college en de inwoners kan het nieuwe grondstoffenbeleid worden vormgeven.

Het werken aan het nieuwe beleid zal gebeuren samen met de inwoners van de gemeente Het Hogeland. Daarnaast is het van zeer groot belang om de gemeenteraad van Het Hogeland te betrekken bij de ontwikkeling van het nieuwe grondstoffenbeleid. Om tot een succesvol nieuw grondstoffenbeleid te komen is er draagvlak nodig bij verschillende stakeholders; binnen de politiek maar ook bestuurlijk en bij de inwoners.

Inwoners zullen actief worden benaderd om mee te denken. Belangrijk is om in iedere fase van dit deel de rollen en verantwoordelijkheden helder te maken. Meedenken en meedoen door inwoners is van groot belang, maar uiteindelijk blijft het vaststellen van beleid een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad.

3.4.1 Fasering

In de tijdsplanning wordt ervan uitgegaan dat besluitvorming over het nieuwe grondstoffenbeleid zal plaatsvinden bij de voorjaarsnota. Hierdoor is tijd om de beleidsvoornemens te verwerken in de Begroting voor het jaar 2020 (welke november 2019 zal worden vastgesteld). Een goede voorbereiding van het traject en het 'meenemen' van de belangrijke stakeholders is ook van groot belang. Dit alles maakt een duidelijk tijdspad essentieel voor dit project.

3.4.2 Raadsinformatie

Na goedkeuring van deze startnotitie zal het project starten met een raadsinformatie-bijeenkomst. Doel van deze bijeenkomst is de gemeenteraad te betrekken bij dit project. Er zal informatie worden gegeven over het doel en de inhoud van het project en de planning en inhoud van de bewonersparticipatie.

3.4.3 Bewonersinformatie

Het creëren van een nieuw grondstoffenbeleid heeft veel maatschappelijke impact. Samen optrekken met inwoners en inwonersgroepen in Het Hogeland is een van onze speerpunten, zoals het coalitieakkoord 2019-2022 benoemt. Daarin geven we aan dat we als Het Hogeland:

“Streven naar maximale participatie van inwoners bij ontwikkelingen in het ruimtelijk domein” (Coalitieakkoord, blz. 5)

We willen:

“Samen met inwoners aan het gebied werken. Daarbij hebben we extra aandacht voor belangen van inwoners met ontwikkelingen in de omgeving.” (Coalitieakkoord, blz. 5)

Het Hogeland is daarmee een gemeente die direct aan het begin van het proces de verbinding legt met inwoners, om samen de uitdaging vast te stellen. Zodat deze uitdaging, het produceren van minder afval, niet alleen ligt bij de gemeente, maar ook bij de inwoners. Alleen door hierin samen op te trekken kunnen we komen tot verandering, tot een nieuwe levensstijl met minder afval in Het Hogeland. Een aanpak waarbij de gemeente oplossingen oplegt, en van inwoners verwacht dat zij die overnemen, zal niet genoeg commitment van de inwoners krijgen om duurzaam succesvol te zijn. Omdat het gaat om verandering van leefgedrag, is het essentieel dat mensen zelf keuzes kunnen maken in het proces daar naartoe. De VANG-organisatie haalt hierin gedragswetenschappelijk en psychologisch onderzoek ism de Radboud Universiteit aan: weerstand ontstaat vaak als mensen nieuw afvalbeleid opgelegd krijgen, zo is de conclusie.

We stellen daarom een proces voor waarbij de oplossingen vanuit de inwoners zelf komen. Wat hebben zij nodig, om te komen tot minder afval? Wat kunnen zij daarin zelf doen? En waarin hebben ze hulp nodig? De oplossingen zijn van tevoren niet in te schatten en vergen

wellicht maatwerk, maar geven inwoners wel de ruimte om hun eigen gedrag voor een deel te kunnen bepalen én veranderen. Het is een uitgelezen moment om inwoners actief te betrekken bij het maken van nieuwe afspraken rondom omgaan met afval. En zo te komen tot een gedragen aanpak die te vertalen valt in een uitvoeringsprogramma voor afvalinzameling voor de komende jaren.

Onderzoek is nodig om onze inwoners effectief te begeleiden op hun weg naar een leven met minder afval in Het Hogeland. Een effectieve aanpak combineert beïnvloedingstechnieken die gelijktijdig aanhaken op motieven, rekening houden met weerstanden en inspelen op herkenbaarheid en gemak. Daartoe is het nodig om onderzoek te doen naar weerstanden, praktische voorwaarden als gelegenheid, voldoende informatie, herkenbaarheid en gemak, en hoe inwoners hun eigen rol zien. Alleen met die kennis kunnen we strategieën bepalen die ten grondslag liggen aan de inzet van de juiste faciliteiten en de juiste ondersteunende communicatiecampagne bij het nieuw beleid..

1. Onderzoek

Inwoners vragen: wat helpt u om te komen tot minder afval? Combinatie van verschillende onderzoeksmethoden, zowel kwalitatief als kwantitatief.

2. Scenario's

Conclusies verwerken in een beperkt aantal reële scenario's voor nieuw grondstoffenbeleid.

3. Raadpleging

Inwoners raadplegen: welk scenario heeft uw voorkeur? Daarbij duidelijk de status van de raadpleging aangeven: uiteindelijk besluit de raad hierover.

4. Besluitvorming

College en raad beslissen over welk scenario ze kiezen voor Het Hogeland.

Het participatie- en communicatietraject hebben we samen met een communicatieadviseur strategisch vormgeven. Het bestaat uit de volgende aspecten:

Een uitgebreide beschrijving van het voorgestelde verbindingstraject kunt u vinden in bijlage 3

3.4.4 Besluitvorming

Het beleidsplan is het voorlopige eindproduct. Deze zal ter besluitvorming aangeboden worden aan het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad. Indien nodig kunnen er tussentijds in een concept beleidsplan nog aanvullingen en/of wijzigingen aangebracht worden wanneer dit bestuurlijk gewenst is.

3.4.5 Globale planning

Moment	Wanneer
Informatiebijeenkomst raad	April 2019
Nieuwsanalyse	Regelmatig
Afvalmarkt raad	April 2019
Inwonersonderzoek	Vanaf april 2019
Open dag	Begin mei 2019 open dag. Voorbereiding vanaf april 2019.
Afvalinspiratiebijeenkomst(en)	Begin mei 2019
Traject scholen onderzoeken	Vanaf april 2019
Beeldvormende bijeenkomst scenario's raad	September 2019
Raadpleging scenario's	Oktober 2019
Besluitvorming	November 2019